

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

TEACHER PARTICIPATORY FACTORS AFFECTING PROFESSION LEARNING
COMMUNITY IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF SECONDARY
EDUCATION SERVICE AREA 20

Corresponding author¹
keakai_003@hotmail.com¹

วราภรณ์ พระเมืองคง¹,
ประพรทิพย์ คุณากรพิทักษ์² และ วันทนา อมตาริยกุล³
Waraporn Pharmueangkhong¹, Dr. Praporn Tip Kunakornpitak²,
Wantana Amatariyakul³

Received: February 28, 2019

Revised: March 28, 2019

Accepted: May 10, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของครู 2) ระดับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน และ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จำนวน 342 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามปัจจัยการมีส่วนร่วม และแบบสอบถามชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .952 และ .973 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยการมีส่วนร่วมและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. การสร้างสมการพยากรณ์ พบว่ามี 4 ปัจจัย คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .853 สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 72.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ปัจจัยการมีส่วนร่วม ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สมการพยากรณ์

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

² ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ABSTRACT

The purposes of this research were to study: 1) The level of participatory factors 2) The level of creation of profession learning community in schools 3) The relationship between participatory factors and creation of profession learning community in schools and 4) To create a forecast equation of participatory factors affecting the creation of profession learning community in schools under the Office of Secondary Education Service Area 20.

The sample consisted of 342 school's teachers under the Office of Secondary Education Service Area 20 by stratified random sampling. The research instrument was a 5 level-rating scale questionnaire. The reliability of participatory factors was equal to .952 and creation of profession learning community was equal to .973. The statistics used in data analysis were mean, percentage, standard deviation, Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis. The findings were as follows:

1. The participatory factors overall and each aspect were at the high level.
2. The creation of profession learning community in schools overall and each aspect were at the high level.
3. The participatory factors positively correlated with the creation of profession learning community in schools. Significantly at the .01 level.
4. To create a forecast equation of participatory factors affecting the creation of profession learning community in schools under the Office of Secondary Education Service Area 20. It was found that four factors were participatory monitoring in evaluation, participating in activities, receiving and utilizing benefits and decision making was the best forecast. The correlation coefficient was .853. It could be forecast at 72.70 percent significantly at the .01 level.

Keywords: Participatory Factors, Profession Learning Community, Predictive Equations

บทนำ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น จำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตลอดจนกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และหลักสูตรการศึกษาที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อพัฒนามนุษย์ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคม และพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนได้ โดยในกระบวนการจะต้องอาศัยทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครู ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีศักยภาพหลายด้านจึงจะนำโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ (Teera Runcharoen, 2007, p. 7 – 41)

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (Ministry of Education, 2010, p. 4) ได้ระบุให้มีการทำงานแบบมีส่วนร่วม คือ 1) ด้านระบบบริหาร และการสนับสนุนทางการศึกษา คือ ส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดการเรียนรู้ให้เกิดได้ตลอดเวลาทุกที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและ

บุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อปรึกษาหารือรวมถึงร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และให้สถานศึกษามีส่วนร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ชุมชนได้มีการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา รวมถึงวิทยากร ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ นอกจากนี้ยังต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติอย่างเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน และเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ จึงจำเป็นต้องได้รับการเอาใจใส่จากครูผู้สอน โดยการสนับสนุนผู้เรียน และพัฒนาผู้เรียนให้เต็มความสามารถ

ในการจัดการศึกษาพบว่า ครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในทุกด้าน แต่การพัฒนาผู้เรียนย่อมมีข้อจำกัดในหลายด้านตามตัวบุคคล ซึ่งครูไม่สามารถพัฒนานักเรียนให้เต็มที่หากขาดการร่วมมือและความสามัคคีของครูภายในโรงเรียน เพราะนอกจากในด้านการเรียนการสอนของครูแต่ละคนแล้ว ครูทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการหาแนวทางวางแผนการดำเนินงาน ช่วยกันดำเนินงานจนเสร็จสิ้นกระบวนการ และติดตามประเมินผลสิ่งที่เกิดขึ้นจากการทำงาน และรับผลที่เกิดขึ้นร่วมกันเพื่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริงโดยรอบด้าน รวมไปถึงครูทุกคนจะต้องมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ในปัจจุบันมีการพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งเป็นการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาเพื่อการสร้างสรรคความรู้ ความสามารถของผู้เรียนให้มีความหลากหลายตามความต้องการของตัวผู้เรียน การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารขับเคลื่อนโรงเรียน โดยอาศัยความร่วมมือของผู้บริหาร ครูผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงผู้เรียนในการจัดการศึกษาด้วย ซึ่งการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะเน้นการเรียนรู้ การสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือ การสืบเสาะแสวงหาความรู้ การมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการสะท้อนผลการทำงาน ดังนั้นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึงถือเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพและส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการยกระดับการศึกษาทั้งระบบ และพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้ทัดเทียมกับสากล เสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แห่งอนาคต อีกด้านหนึ่ง PLC คือเครื่องมือสำหรับให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชนทำหน้าที่เป็น Change Agent ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับ “ปฏิรูป” การเรียนรู้เป็นการปฏิรูปที่“เกิดจากภายใน” คือครูร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินคู่ขนาน และเสริมแรงกัน ทั้งจากภายใน และจากภายนอก (Vicharn Panich, 2016, p.26) อีกทั้งเป็นการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นความสำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนและการประเมินผลผู้เรียน ให้ตรงตามความต้องการของตัวผู้เรียนเองและต่อสังคม (Mintra Laisnitsarekul, 2014, p. 400)

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญของกระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลื่อนวิทยฐานะ ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ ศธ 0206.3/0635 ลงวันที่ 10 ตุลาคม 2560 โดยกำหนดให้ผู้ที่ขอเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการและครูชำนาญการพิเศษจะต้องมีชั่วโมงการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 800 ชั่วโมง ส่วนผู้ที่ขอเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูเชี่ยวชาญและครูเชี่ยวชาญพิเศษจะต้องมีชั่วโมงการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 900 ชั่วโมง โดยในชั่วโมงการปฏิบัติงานต้องมีชั่วโมงการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในแต่ละปี ไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง จึงจะทำการขอเลื่อนวิทยฐานะได้ ซึ่งจะเห็นได้หากครูมีการปฏิบัติงานและมีการสร้างกระบวนการ PLC จะทำให้ครูมีการพัฒนาตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะดีขึ้น จึงจำเป็น

อย่างยิ่งที่จะต้องมีการวิจัยเพื่อหาข้อสรุปของการใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนั้นวิธีการเรียนรู้บนฐานการปฏิบัติในงานร่วมกันของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญในการบริหารงานวิชาการ ทั้งในระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน ระดับกลุ่มโรงเรียน จนถึงระดับชาติ ควรให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนา หรือปฏิรูปการจัดศึกษาในชุมชนของตนเอง

สภาพปัญหาในอดีตสู่ปัจจุบันของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี พบว่านักเรียนมีผลการทดสอบระดับชาติสูงเป็นบางกลุ่มซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นโรงเรียนใหญ่ ๆ นอกนั้นจะมีผลการทดสอบระดับชาติต่ำกว่าเกณฑ์ จึงเป็นปัญหาให้ได้คิดว่าจะทำอย่างไรให้ผลการทดสอบหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นดีขึ้นในปี 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 63 โรงเรียน มีจำนวนครูในปีการศึกษา 2560 ที่ต้องรับการเข้าร่วมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งสิ้น 3,097 คน ซึ่งในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ได้ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในเรื่องของการอบรม PLC เพื่อเป็นการสนองนโยบายและเพื่อพัฒนาครูให้มีคุณภาพตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ ครูทุกคนจึงจำเป็นต้องมีชั่วโมงปฏิบัติงานในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ครบตามที่กำหนดไว้

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญในระบบการศึกษาไทย ที่เป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลังร่วมทำ และเรียนรู้ร่วมกันของครู และผู้บริหารในโรงเรียน บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธไมตรี โดยการทำงานแบบมีส่วนร่วม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกันเป็นผู้คิด ชี้แนะซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน และผู้บริหารจะต้องดูแลสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขในการทำงานร่วมกันของสมาชิกในโรงเรียน

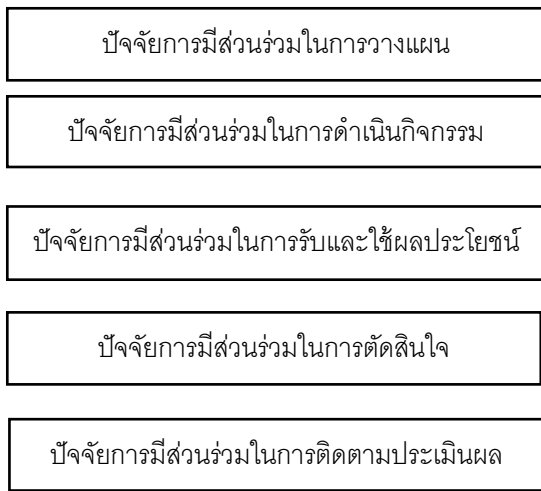
ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 เพื่อจะได้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของครูว่าอยู่ระดับใด ปัจจัยการมีส่วนร่วมใดบ้างที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนและมีความสัมพันธ์แบบใด เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้ดำเนินการในโรงเรียนต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยการศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมได้จากการสังเคราะห์ โดยมีทั้งหมด 5 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม 3) ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์ 4) ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 5) ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ส่วนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดตามแนวคิดของ ดูโฟร์ และ อีเกอร์ (DuFour & Eaker, 1998, p.25) ซึ่งมีทั้งหมด 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการเน้นการเรียนรู้ 2) ด้านการสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือ 3) ด้านการสืบเสาะแสวงหาความรู้ 4) ด้านการมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ 5) ด้านการปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง 6) ด้านการสะท้อนผลการทำงาน โดยแสดงในภาพที่ 1

ตัวแปรพยากรณ์
(Predictor Variable)

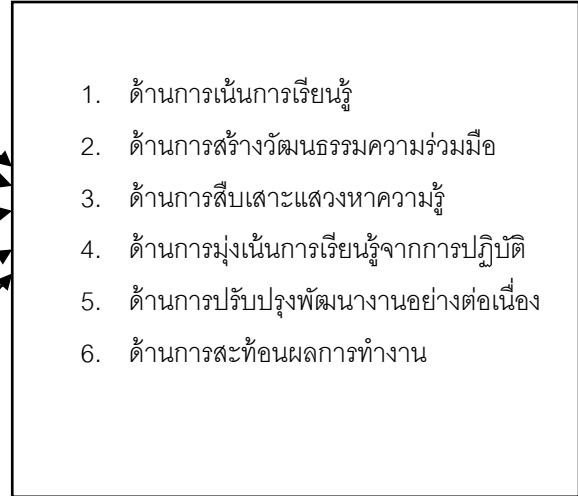
ปัจจัยการมีส่วนร่วมของครู

ตัวแปรเกณฑ์

(Criterion Variable)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
2. เพื่อศึกษาระดับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

สมมุติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัยไว้ 2 ข้อ ดังนี้

1. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูมีความสัมพันธ์กับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
2. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูอย่างน้อย 1 ด้าน สามารถพยากรณ์ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ประจำปีการศึกษา 2560 จำแนกตามขนาดโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 3,097 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 342 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 617-618) สุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ จากนั้นคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของครู และสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลากให้ได้จำนวนครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพยากรณ์ (Predictor Variable) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัยจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ

- 1.1 ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 1.2 ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
- 1.3 ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์
- 1.4 ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 1.5 ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

2. ตัวแปรเกณฑ์ (Criterion Variable) ตามแนวคิดของ ดูโฟว์ และ อีเกอร์ (DuFour&Eaker, 1998, p.25) คือองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านการเน้นการเรียนรู้
- 2.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือ
- 2.3 ด้านการสืบเสาะแสวงหาความรู้
- 2.4 ด้านการมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ
- 2.5 ด้านการปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
- 2.6 ด้านการสะท้อนผลการทำงาน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับครูในโรงเรียนจากนั้นส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างและขอความอนุเคราะห์ส่งคืนทางไปรษณีย์ภายใน 1 สัปดาห์ จากนั้นผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม หลังจากส่งแบบสอบถามครบกำหนด 1 สัปดาห์ โดยได้แบบสอบถามคืนจำนวนทั้งสิ้น 342 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยพัฒนาจากการศึกษาเอกสาร หลักการแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามปัจจัยการมีส่วนร่วมของครู 5 ปัจจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 29 ข้อ

ตอนที่ 3 สอบถามชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน 6 ด้าน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 36 ข้อ

โดยผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's of Coefficient) โดยให้มีค่า .80 ขึ้นไป (Boonchom Srisa-ard, 2013, p. 116 - 119) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยการมีส่วนร่วมเท่ากับ .952 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 3 ชุมชนทางการเรียนรู้เท่ากับ .973

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์หา ค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรม สถิติสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครู และตอนที่ 3 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำมาเปรียบเทียบกับ เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (Boonchom Srisa-ard, 2013, p. 126)

3. วิเคราะห์ข้อมูลหาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แล้วแปลความหมาย (BoonchomSrisa-ard, 2013, p. 126) โดยมีทิศทางความสัมพันธ์ คือ มีความสัมพันธ์ในทางบวก แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน มีความสัมพันธ์ในทางลบ แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงข้าม

4. วิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของครู โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบคัดเลือกเข้า (Enter Multiple Regression Analysis) จากนั้นใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อดูว่าตัวพยากรณ์ใดที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แล้วนำตัวแปรนั้นไปสร้างสมการพยากรณ์

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

ปัจจัยการมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การมีส่วนร่วมในการวางแผน	4.04	0.63	มาก
การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม	4.05	0.60	มาก
การมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์	4.07	0.60	มาก
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.98	0.66	มาก
การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	3.90	0.68	มาก
โดยรวม	4.00	0.56	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การเน้นการเรียนรู้	4.14	0.60	มาก
การสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือ	4.09	0.67	มาก
การสืบเสาะแสวงหาความรู้	4.01	0.68	มาก
การมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ	4.13	0.62	มาก
การปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง	3.86	0.70	มาก
การสะท้อนผลการทำงาน	3.82	0.75	มาก
โดยรวม	4.02	0.61	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าระดับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการเน้นการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ ด้านการสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือ ด้านการสืบเสาะแสวงหาความรู้ ด้านการปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และด้านการสะท้อนผลการทำงาน ตามลำดับ

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	Y	Tolerance	VIF
X_1	1.000	.787**	.622**	.702**	.675**	.664**	.352	2.839
X_2		1.000	.673**	.769**	.763**	.752**	.255	3.917
X_3			1.000	.732**	.663**	.680**	.423	2.367
X_4				1.000	.773**	.752**	.275	3.632
X_5					1.000	.816**	.325	3.079
Y						1.000		

** $P < .01$

จากตารางที่ 3 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ระหว่าง .664 - .816 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ สัมประสิทธิ์การถดถอยและความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าตัวแปร (Enter Regression Analysis)

ตัวแปรพยากรณ์	b	S.E.	β	t	P-values
ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการวางแผน (X_1)	.031	.046	.032	.666	.506
ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (X_2)	.179	.057	.176	3.131	.002
ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์ (X_3)	.134	.044	.133	3.025	.003
ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_4)	.124	.050	.135	2.488	.013
ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการติดตาม (X_5)	.416	.044	.468	9.360	.000
R = .853 Adj - R ² = .723 S.E. = .320 F = 179.349 P-values = .000					

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ สัมประสิทธิ์การถดถอยและความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าตัวแปร (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ลำดับขั้นตัวพยากรณ์	R	R ²	Adj - R ²	S.E.	F	P-values
(X_5)	.816	.666	.665	.351	679.024	.000
(X_5)(X_2)	.840	.706	.705	.330	407.100	.000
(X_5) (X_2) (X_3)	.849	.722	.719	.322	291.997	.000
(X_5) (X_2) (X_3) (X_4)	.853	.727	.724	.319	224.446	.000

จากตารางที่ 4 และ 5 พบว่า สมการพยากรณ์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 มี 4 ปัจจัย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple R) เท่ากับ .853 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ .727 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการตัดสินใจ (Standard Error) เท่ากับ .319 แสดงว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สามารถพยากรณ์ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้ร้อยละ 72.70

ตารางที่ 6 ค่าคงที่ของตัวแปรต้นที่เป็นตัวพยากรณ์สัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าสู่สมการถดถอย

ปัจจัย	b	S.E. _b	β	t	P-values
ค่าคงที่ (Constant)	.525	.129		4.065	.000
(X ₅)	.418	.044	.470	9.444	.000
(X ₂)	.197	.051	.194	3.897	.000
(X ₃)	.137	.044	.135	3.107	.002
(X ₄)	.128	.049	.140	2.606	.010
R = .853	R ² = .727	Adj - R ² = .724	S. E. = .319		

จากตารางที่ 6 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .525 + .418 (X_5) + .197(X_2) + .137 (X_3) + .128 (X_4) \quad (1)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .470 (X_5) + .194(X_2) + .135(X_3) + .140 (X_4) \quad (2)$$

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ไศภิดา คล้ายหนองสรวง (Sopida Khaynongsuang, 2015, p. 135) สรุปว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายคือ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

1.1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์ เนื่องจากในการเข้าไปมีส่วนร่วมทุกอย่าง ผลลัพธ์ที่หวังจะให้เกิดขึ้นทุกครั้งคือประโยชน์ที่จะได้รับหรือการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่เกิดขึ้นต่อกิจกรรมหรืองานนั้น ๆ โดยที่ผลประโยชน์ไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในรูปของเงินวัตถุสิ่งของ แต่อาจเป็นความสุขสบาย ความพอใจในสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็ได้ และการที่จะได้มาซึ่งผลประโยชน์ในองค์การทุกอย่างก็มาจากการมีส่วนร่วมของคนในองค์การ เมื่อได้รับหรือใช้ประโยชน์นั้นแล้ว จะเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ หรือพึงพอใจในสิ่งที่ได้รับ ดังนั้นการมีส่วนร่วมในด้านการรับและใช้ผลประโยชน์ จึงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและสูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อรทัย ก๊กผล (Orathai Kokphol, 2009, p. 19) กล่าวว่า ประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมแล้ว ย่อมที่จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งอาจจะไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในรูปของเงินวัตถุสิ่งของ แต่อาจเป็นความสุขสบาย ความพอใจในสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นก็ได้ สอดคล้องกับ นิตยา แก้วแสนชัย (Nittaya Kaewsanchai, 2014, p. 224) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการรักษาผลประโยชน์ในงาน โดยร่วมเป็นเจ้าของและรับผลประโยชน์อันเกิดจากการดำเนินงานโครงการกิจกรรมต่าง ๆ และรักษามาตรฐาน คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ รัฐ กันภัย (Rat Kanphai, 2015, p. 124) พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนามากที่สุด และสอดคล้องกับ ณัฐฐิดา ชัยสงคราม (Natthida Chaisongkram,

2017, p. 92) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองสามพวง จังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินงาน

1.2 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แต่ยังคงอยู่ในระดับมาก เนื่องจากในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกอย่าง เมื่อสิ้นสุดกระบวนการทำงานจะต้องมีการติดตามประเมินผลที่เกิดขึ้น เพื่อให้รู้จุดเด่นและจุดบกพร่องของตนเอง และนำมาปรับแก้ไขในงานให้ดียิ่งขึ้นในครั้งต่อไป ดังนั้นครูทุกคนจึงต้องมีส่วนช่วยในการติดตามและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐวัฒน์ รักทอง (Natthawat Rakthong, 2012, p. 103) ได้ศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนของโรงเรียนเครือข่ายเซฟร่อนในประเทศไทย พบว่า ด้านการประเมินผลพบการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด คือทุกโรงเรียนมีการวิเคราะห์ผลหลังการประเมิน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนต่อไป และสอดคล้องกับ เกสิณี ชิวปรีชา (Kesinee Chiwapreecha, 2011, p. 166) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำตำบล พบว่าด้านการประเมินผลโดยครูเป็นหลักอยู่ในระดับมาก เสาวนีย์ เตือนเด่น และคณะ (Sowwanee Dueandeen, et al., 2014, p. 156) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากร ด้านการติดตามและประเมินผล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วม ทุกปัจจัยโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจัยการมีส่วนร่วมทั้ง 5 ปัจจัย เป็นองค์ประกอบสำคัญในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นการร่วมกันกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ในการพัฒนา รวมถึงสร้างแนวทางที่หลากหลายเพื่อใช้ในการประเมินต่อไป สอดคล้องกับ โกวิท พวงงาม (Kovit Phuangngam, 2010, p. 324) กล่าวว่า การจัดทำแผนร่วมกัน หลังจากได้คิดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ที่กำหนด ร่วมกันไว้แล้วนั้น จะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันของคนในองค์กรต่าง ๆ ที่รวมกลุ่มกันขึ้นในแผนการดำเนินงานนั้น อาจจะมีโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อเป็นการปัญหาและเป็นการพัฒนาเพื่ออนาคต การวางแผนจะช่วยให้เกิดระบบการจัดการ เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจของสมาชิกในกลุ่มที่ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันแต่ต้น การปฏิบัติ กิจกรรมตามแผนจึงจะเป็นไปได้อย่างดี

2.2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เป็นการดำเนินงานตามโครงการ โดยมีการร่วมสนับสนุนด้านทรัพยากรการร่วมแรง การประสานความร่วมมือ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ ประพันธ์พงษ์ ชินพงษ์ (Praphunphong Chinnaphong, 2008, p. 44) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นส่วนมาจากการเห็นพ้องต้องกัน ในเรื่องของความต้องการ และทิศทางการเปลี่ยนแปลง ความเห็นพ้องต้องการนั้นจะมีมากพอจนเกิดความคิดริเริ่มโครงการ เพื่อการปฏิบัติการ

2.3 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์ร่วมกันเป็นเจ้าของโดยมีการรับและใช้ผลอันเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นผลที่เกิดขึ้นในทางบวกหรือทางลบอันมาจากการร่วมดำเนินการในส่วนต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ ฉลุศิริวิทย์ ดีวงศ์ (Chalusivit Deevong, 2002, p. 14-15) ที่สรุปว่า การร่วมในการรับผลประโยชน์เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการอย่างมีขั้นตอนของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2.4 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการร่วมกันใช้ความคิดวิเคราะห์ปัญหาหรือโอกาส รวมถึงทางเลือกที่เหมาะสม โดยการตัดสินใจประเมินทางเลือกหรือจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นจากทางเลือกหลายทางเลือก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องงานวิจัยของ ศรีณย์ เจียรนะย (Sarun Jearanai, 2015, p.135) ที่พบว่า รูปแบบ

การบริหารจัดการในสถาบันอุดมศึกษาที่จะนำไปสู่เป้าหมายและความสำเร็จนั้นควรปรับเปลี่ยนเป็นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ที่อาศัยหลักการมีส่วนร่วมโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีโอกาสได้เข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

2.5 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เป็นการร่วมกันเก็บรวบรวม การให้ข้อมูล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเสนอผลการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์ การตัดสินใจคุณค่า ปฏิบัติงาน ตลอดจนการเสนอแนวคิดในการปรับปรุงและแก้ไขงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องงานวิจัยของ ภัทรภร ปุยสุวรรณ (Phattharaphon Puisuwan , 2014, p. 363) ที่พบว่า การประเมินผล เป็นองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ประกอบการและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย

3. ผลการวิจัยเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้าสู่สมการมี 4 ตัว เรียงลำดับเข้าสู่สมการได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล (X_5) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (X_2) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์ (X_3) และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_4) เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .853 สามารถพยากรณ์ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้ร้อยละ 72.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมของครูอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จากผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล มีความสำคัญกับการทำงานเป็นอย่างมาก ซึ่งการประเมินผลไม่จำเป็นต้องประเมินเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมเท่านั้น แต่ยังสามารถประเมินผลได้ทั้งก่อนทำงาน ระหว่างทำงาน และหลังการทำงานได้ด้วย ซึ่งการประเมินผล เป็นการพิจารณา ไตร่ตรอง จึงทำให้เราทราบข้อมูลเบื้องต้นในการทำงาน ฉะนั้นครูที่ทำการ PLC หากมีการประเมินผลในทุกระยะ จะสามารถเข้าใจ เข้าถึง และหาวิธีที่ดีที่สุดสำหรับผู้เรียนได้ สอดคล้องกับ เกษม ศิริสุขโขดม (Kasem Sirisukodom, 2007, p. 2) ที่กล่าวว่า การประเมินผลเป็น กระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ และพิจารณาংশชี้ให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสียปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม แสดงให้เห็นว่าการทำ PLC จำเป็นจะต้องมีการดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียน ซึ่งหมายถึง การมีส่วนร่วมในการร่วมลงมือทำ การนำแผนงานที่ได้ไปร่วมกันทำหรือแบ่งงานกันรับผิดชอบเพื่อให้เป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่วางไว้ โดยครูเป็นผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินทุกกิจกรรมในโรงเรียน จัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับ โกวิท พวงงาม (Kovit Phuangngam, 2010, p. 324) กล่าวว่า การร่วมปฏิบัติ เป็นการรวมคนในกลุ่มต่าง ๆ ให้ทำงานร่วมกันตามแผนที่วางไว้ภายใต้จิตสำนึกที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้เป็นไปตามภารกิจที่ตกลงกันไว้ ในการปฏิบัติงานต้อง อาศัยความร่วมมือจากองค์กรอื่น เพื่อร่วมปฏิบัติกิจกรรมนั้นให้ประสบความสำเร็จ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์ แสดงให้เห็นว่าครูมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์มาก เนื่องจากการทำ PLC ยึดหลักแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ ร่วมกันรับผิดชอบผลทางบวกหรือทางลบที่เกิดขึ้นจากการร่วมดำเนินการในส่วนต่าง ๆ สอดคล้องกับ กนกอร บุญกว้าง (Kanokon Bunkwang, 2016, p. 134) สรุปว่าการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ร่วมกัน และชื่นชมยินดี เป็นการร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ร่วมชื่นชมยินดีในผลงานที่เกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำซึ่งจะนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีสปรานฉันท์และเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะมีผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน (PLC) เพราะในการทำ PLC จะไม่สามารถทำคนเดียวได้ ต้องอาศัยการร่วมมือของทุกคนช่วยกัน ซึ่งการตัดสินใจร่วมกัน เป็นพื้นฐานของการร่วมมือ หากกระทำการใด ๆ โดยไม่มีการ

ตัดสินใจร่วมกัน ไม่ได้ผ่านความคิดเห็นของทุกฝ่าย สิ่งนั้นย่อมสำเร็จไปได้ยาก เพราะอาจจะนำมาซึ่งความขัดแย้งตามมา ภายหลัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย บุญประเสริฐ (Uthai Bunprasert, 2003, p. 26-31) ที่กล่าวว่า รูปแบบการตัดสินใจ (Decision making style) การตัดสินใจสิ่งการในระดับสถานศึกษาควรมีลักษณะร่วมมือกันใช้อำนาจระหว่างครู ผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนศิษย์เก่าเพื่อสะท้อนสภาวะการณ์ปัจจุบันความต้องการในอนาคต ซึ่งจะต้องระดมสติปัญญา และแนวคิดให้สมาชิกได้มีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาให้บริหารโรงเรียนได้สำเร็จ อีกทั้ง ยังสร้างความรู้สึกร่วมกันกับสถานศึกษา ด้วย สอดคล้องกับ สายฝน อัมรี (Saifon Ammaree, 2018, p. 83) ที่กล่าวว่า การดำเนินภารกิจในการบริหารสถานศึกษาให้ ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ร่วมในการตัดสินใจเพื่อให้การจัดการศึกษามีประโยชน์ สูงสุด และสอดคล้องกับ จันทราณี สงวนนาม (Chanthane Sanguanarm, 2010, p. 166) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการจูงใจให้ผู้มีส่วนร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการพัฒนา องค์กรที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์กร เป็นการทำให้เกิดผลดีกับสถานศึกษา

อีกประเด็นที่มีความน่าสนใจ นั่นคือปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ไม่สามารถพยากรณ์ได้ว่าส่งผลต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ซึ่งจากผลการวิจัย ระดับปัจจัยการมีส่วนร่วมของครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนมี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสำคัญอีกด้านหนึ่ง แต่พบว่าปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนไม่มีอำนาจพยากรณ์ หรือไม่ส่งผลต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ซึ่ง อาจจะมีสาเหตุมาจากการสร้างชุมชนการเรียนรู้ (PLC) เป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการ ปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกัน วางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน และตรวจสอบสะท้อนผลการปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคลและผล ที่เกิดขึ้นโดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน การร่วมมือร่วมพลัง โดยมุ่งเน้น และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ขององค์กรรวม และก่อนจะได้มาซึ่งแบบแผนของส่วนรวม ครูทุกคนจะต้องวางแผน ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเองก่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1980, p. 213-214) ที่ว่า การมีส่วนร่วมประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งไม่มีในด้านของการวางแผนเป็นองค์ประกอบ ดังนั้นในด้าน การมีส่วนร่วมในการวางแผน จึงไม่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการรับและใช้ผลประโยชน์ และปัจจัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สามารถพยากรณ์ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้ดีที่สุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ควรนำผลการศึกษาวินิจฉัยไปกำหนดนโยบายแผนงานในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียน หรือนำไปเป็นแนวทางในการต่อยอดการอบรม โดยให้ความสำคัญกับปัจจัย ทั้ง 4 ปัจจัยนี้

2. จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ค่าเฉลี่ยของ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล ถือว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนที่นำผลการวิจัยไปใช้ควรมีการ

ให้ความสำคัญกับการวางนโยบายในการติดตามประเมินผลเพิ่มขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้การให้การดำเนินงานในโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับกัน ซึ่งจะเป็ข้อมูลในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนที่ดีต่อไป

บรรณานุกรม

- Boonchom Srisa-ard. (2013). *Preliminary research Revised edition*, 9th Edition. Bangkok: Suveeriyasan. (In Thai)
- Chanthane Sanguannarm. (2010). *Theories and Practices in Educational Administration*, 3rd Edition. Nonthaburi: Book Point. (In Thai)
- Chalusivit Deevong. (2002). *Participation in Administration by sing Schools as the base of basic School Board In Secondary School Under the Department of General Mukdahan Province*. Master of Social Development Thesis. Bangkok: Graduate School of Development Administration. (In Thai)
- DuFour, R. & Eaker, R. (1998). *Professional Learning Communities at work: Best practice for Enhancing Student Achievement*. Bloomington IN :Solution Tree.
- Kanokon Bunkwang(2016). Participation in Community Education ManagementCase study : Banmueangkha School under the Office of Yasothon Primary Educational Service Area 1. *Buabandit Journal of Educational Adminisitation UbonRatchathani, Rajabhat University*,16(1), 217-225. (In Thai)
- Kasem Sirisukodom. (2007). *E-book "Project evaluation" Evaluation Center, Office of Agricultural Economics, March 2007*. Rtieved from<http://mail.oae.go.th/assess.pdf>. (In Thai)
- Kesine Chiwapreecha. (2011). *Development of a Participatory Management Model for Good Schools in the District*. Doctoral Dissertation), Chulalongkorn University, Bangkok . (In Thai)
- Kovit Phuangngam. (2010). *Thai local government*. Bangkok: Viyuchon. (In Thai)
- Krejcie, V. R. & Morgan, W. D. (1970). Determinining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607- 610.
- Ministry of Education. (2010). *National Education Act, 1999 As amended (No. 2) Act, 2002 And amendments (No. 3) Act, 2010*. Bangkok: Printing and Shipping Organization Printing Factory. (In Thai)
- Mintra Laisnitsarekul. (2014). *School Administration Strategy to Become a Professional Learning Community of Secondary Schools in United BenjaBurapha Campus*. (Master's thesis, Chulalongkorn University).. (In Thai)
- Natthawat Rakthong. (2012). *The Study of Participatory Management in Sustainable Environmental Conservation of the Chef Ron network School in Thailand*. (Master's thesis, Chulalongkorn University).(In Thai)
- Natthida Chaisongkram. (2017). Public participation in environmental conservation of Sam Phran Municipality, Nakhon Pathom Province. *Rom Phruet Journal Krirk University*, 35(2), 82-96. (In Thai)

- Nittaya Kaewsanchai. (2014). *Participatory management of communities in schools Under the Office of KhonKaen Primary Educational Service Area 4:Multi-case study*. (Master's thesis, Khonkaen University). (In Thai)
- Office of Teacher Civil Service and Educational Personnel. (2017). *Determination of working hours and Evaluation of work Resulting from Performing Duties*. Book number 0206.3/0635 Dated 10 October 2017.(In Thai)
- Orathai Kokphol. (2009). *Partner Public Participation Manual for Local Administrators*. Bangkok: Charansanitwong Printing. (In Thai)
- Phattharaphon Puisuwan. (2014). Guidelines for participation in the management of educational institutions of parents and teachers associations suitable for Thai society. *Suthiparithat Journal*, 28(87), 345 – 364. (In Thai)
- Praphunphong Chinnaphong. (2008). *Tourism industry*. Pathum Thani: WailaiAlongkorn Rajabhat University In the royal patronage. (In Thai)
- Rat Kanphai. (2015). Awareness of news and Local Development in the District Administration Organization Lower West Province. *Thai language academic journal, Humanities, Social Sciences and Arts*, 8(1), 465 – 482. (In Thai)
- Saifon Ammaree. (2018). The Relationship between Personnel Participation and Learning Management in the ASEAN Community Under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 1. *Journal of Educational Administration, Srinakharinwirot University*, 14(28), 76 – 89.(In Thai)
- Sarun Jearanai. (2015). Participatory management model in higher education institutions. *Journal of Education Faculty of Education, Srinakharinwirot University*, 16(2), 44 – 54. (In Thai)
- Sopida Khaynongsuang. (2015). *Participatory Management that Affects the Effectiveness of Educational Institutions Under the Office of Roi Et Primary Educational Service Area 3*. (Master's thesis). Burapa University, Bangkok. (In Thai)
- Sowwanee Dueandeen et al. (2014). *Participation of Education Service Personnel Division*. Bangkok: Ramkhamhaeng University. (In Thai)
- Teera Runcharoen. (2007). *Professionalism in Organizing and Administering Educational Reform Era*. Bangkok : L. T. Press.(In Thai)
- Uthai Bunprasert. (2003). *Planning and Organizing School Work Systems*. Bangkok: L. D. Press. (In Thai)